

ЗАКОН

О ИНОВАЦИОНОЈ ДЕЛАТНОСТИ

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се циљеви и организација примене научних сазнања, техничких и технолошких знања и проналазаштва у функцији унапређења производа, процеса и услуга као покретача развоја Републике Србије, а посебно:

- 1) субјекти националног иновационог система;
- 2) организација и надлежности Фонда за иновациону делатност;
- 3) финансирање иновационе делатности и економске подстицајне мере;
- 4) регистар субјеката националног иновационог система.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) национални иновациони систем јесте скуп организација, институција, субјеката националног иновационог система и њихових веза у функцији развоја иновационе делатности у Републици Србији;

2) иновациона делатност подразумева развојне активности које се предузимају ради стварања нових производа, технологија, процеса и услуга или значајне измене постојећих, а у складу са потребама тржишта;

3) иновација јесте примена новог или значајно побољшаног производа, процеса или услуге са циљем стварања нове додатне вредности, и као таква може бити иновација производа, иновација процеса, иновација организације или маркетиншка иновација;

4) иновација производа означава примену новог или значајно побољшаног производа, који је нов за односно правно или физичко лице (не мора бити нов за тржиште), а није промена естетске природе или искључиво продаја иновираних производа које је произвело и развило друго правно лице;

5) иновација процеса означава примену новог или значајно побољшаног начина производње или испоруке (укључујући значајне промене у техници, опреми или софтверу, али не искључиво организационе и менаџерске промене) који је нов или унапређен за посматрано правно или физичко лице, без обзира ко је развио;

6) иновација организације означава примену нових или знатних промена у структури или методама управљања, с намером да се у односном субјекту побољша коришћење знања, квалитет производа или услуга, или повећа ефикасност пословних токова;

7) маркетиншка иновација означава примену нове маркетиншке методе, укључујући значајне промене у дизајну производа, паковању, пласману и промоцији производа и наплаћивању производа;

8) иновациони пројекат јесте скуп активности којима се иновација развија, односно пласира на тржиште или у употребу;

9) субјекат националног иновационог система јесте иновативни субјекат, субјекат иновационе инфраструктуре, као и инвеститор у иновациону делатност;

10) иновативни субјекат је привредно друштво, друго правно лице, део правног лица, предузетник, физичко лице или скуп физичких лица („стартап тим“) који развија иновације, односно пласира своје или туђе иновације на тржиште или у употребу;

11) субјекти иновационе инфраструктуре су правна лица која иновативним субјектима пружају стручну, административну, логистичку и другу подршку да своју иновацију развију, ставе у употребу и пласирају на тржиште, а чија је кључна улога стварање окружења за сарадњу науке и привреде;

12) инвеститор у иновациону делатност је правно или физичко лице које улаже финансијска средства у иновативне субјекте и/или у субјекте иновационе инфраструктуре;

13) пословни анђео је инвеститор у иновациону делатност који у стартапу улаже финансијска средства.

Иновационе политике

Члан 3.

Иновационе политике обухватају постављање циљева и обезбеђење системских услова за стварање, развој и примену иновација.

Иновационе политике су садржане у документима јавне политике које утврђује Влада у складу са законом који уређује плански систем Републике Србије.

Документе јавне политике из става 2. овог члана Влади предлаже Министарство надлежно за научноистраживачку делатност, технолошки развој и иновациони систем (у даљем тексту: Министарство).

Члан 4.

Иновационе политике спроводе се путем програма подршке и подстицајних мера намењених иновативним субјектима и субјектима иновационе инфраструктуре, као и на друге начине у складу са овим законом.

У складу са приоритетима дефинисаним у иновационим политикама, надлежно Министарство обезбеђује услове и прати реализацију истих, а по потреби предлаже Влади мере за отклањање уочених проблема.

Члан 5.

У обављању иновационе делатности, као и коришћењу програма подршке и подстицајних мера, приватни и јавни сектор су равноправни.

II. МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКУ ДЕЛАТНОСТ, ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ И ИНОВАЦИОНИ СИСТЕМ

Члан 6.

Министарство је одговорно за утврђивање и реализацију иновационих политика, подстицање развоја иновационе делатности, трансфера знања и технологија у привреду, као и за развој и унапређење националног иновационог система у Републици Србији.

Члан 7.

Министарство:

1) сарађује са другим органима државне управе с циљем подстицања развоја укупних иновационих капацитета у Републици Србији;

2) предлаже Влади документе јавне политике у области иновационе делатности и програме подршке иновативним субјектима и субјектима иновационе инфраструктуре;

3) прати реализацију постојећих активности у националном иновационом систему и предлаже програме у складу са развојним потенцијалом Републике Србије;

4) доноси акт о начину реализације и финансирања циљаних програма подршке, акт о условима конкурисања, критеријумима за избор реализатора и условима под којима се циљани програми подршке реализују и финансирају, врши расподелу средстава буџета Републике Србије за њихово финансирање и контролише њихово наменско трошење, реализује јавне позиве за финансирање иновативних субјеката и субјеката иновационе инфраструктуре, у складу са законом;

5) остварује међународну сарадњу и стара се о укључивању субјеката националног иновационог система у европски и међународни иновациони простор, у складу са законом;

6) подноси Влади најмање једном годишње извештај о стању и резултатима иновационе делатности у Републици Србији;

7) доставља податке Националном савету за науку и технолошки развој за израду годишњег извештаја о стању у науци и технолошком развоју;

8) даје сагласност на годишњи програм рада Фонда за иновациону делатност и научно-технолошких паркова као корисника субвенција и координише усклађеност програма рада са предвиђеним документима јавних политика из надлежности Министарства.

Члан 8.

Министар надлежан за научноистраживачку делатност, технолошки развој и иновациони систем (у даљем тексту: министар) може образовати посебна тела за праћење и подстицање иновационе делатности у посебним областима и привредним гранама, ради координације рада, остваривања заједничких интереса, као и набавке и коришћења неопходне опреме и простора.

Министар образује Мрежу научно-технолошких паркова као саветодавно тело које има за циљ да прати и координише рад научно-технолошких паркова и да врши процену потреба за оснивањем нових научно-технолошких паркова, поштујући начело равномерног регионалног развоја.

III. ФОНД ЗА ИНОВАЦИОНУ ДЕЛАТНОСТ

Члан 9.

Фонд за иновациону делатност обавља послове подстицања и финансирања развоја иновационе делатности.

Фонд за иновациону делатност има својство правног лица и уписан је у регистар привредних субјеката.

Седиште Фонда за иновациону делатност је у Београду.

Послове из става 1. овог члана Фонд за иновациону делатност не обавља са циљем стицања добити, већ развоја иновационе делатности.

Послови Фонда за иновациону делатност

Члан 10.

Фонд за иновациону делатност обавља стручне и развојне послове у области спровођења иновационих политика, а нарочито:

1) обезбеђивање и управљање финансијским средствима из националних, међународних и других извора у циљу спровођења иновационих политика;

2) утврђивање и спровођење програма подршке ради подстицања иновационе делатности у приватном и јавном сектору;

3) подстицање, успостављање и остваривање сарадње са међународним и домаћим финансијским институцијама и другим правним и физичким лицима, у складу са иновационим политикама и другим стратешким документима, као и закљученим међународним уговорима за намене утврђене овим законом;

4) подстицање развоја капацитета субјеката националног иновационог система;

5) подстицање јавно-приватних улагања у сврху спровођења иновационих политика;

6) вођење регистра субјеката националног иновационог система;

7) друге послове у складу са овим законом и општим актима Фонда за иновациону делатност.

Фонд за иновациону делатност у обављању својих послова примењује принципе објективности и одговорности, међународно признате стандарде добре праксе и јавности у раду и доношењу одлука.

Приликом обављања послова из става 1. овог члана Фонд за иновациону делатност може од субјеката националног иновационог система захтевати достављање одговарајућих података и информација.

Члан 11.

За реализацију послова Фонд за иновациону делатност доноси годишњи програм рада и финансијски план за његово спровођење, које усваја Управни одбор.

Министарство даје сагласност на годишњи програм рада из става 1. овог члана.

Фонд за иновациону делатност доставља Министарству извештај о остваривању програма рада за протеклу годину, најкасније до 31. марта текуће године.

Приходи Фонда за иновациону делатност

Члан 12.

Приходи Фонда за иновациону делатност остварују се из:

1) средстава буџета Републике Србије;

2) донација, прилога, поклона и помоћи;

3) средстава остварених по основу реализације иновације чији је развој финансирао Фонд за иновациону делатност;

4) средстава остварених по основу продаје свог удела у власништву привредног друштва, алтернативног инвестиционог фонда и других организација стечених улагањем Фонда за иновациону делатност у развој иновација;

5) прихода остварених на основу међународне билатералне и мултилатералне сарадње на програмима, пројектима и другим активностима у области иновационе делатности;

6) прихода које оствари обављањем послова из своје надлежности;

7) других извора, у складу са законом.

Средства Фонда за иновациону делатност

Члан 13.

Средства Фонда за иновациону делатност користе се за:

1) пружање подршке и подстицаја субјектима националног иновационог система;

2) пружање подршке и подстицаја за реализацију заједничких иновационих пројеката од стране привредних друштава и научноистраживачких организација;

3) улагање у привредна друштва, алтернативне инвестиционе фондове и друге организације, у циљу развоја иновација;

4) остваривање циљева Фонда за иновациону делатност.

Фонд за иновациону делатност може учествовати и у суфинансирању програма, пројеката и других активности за намене из става 1. овог члана, ако их организују и финансирају међународне организације, финансијске институције и тела или друга страна и домаћа правна и физичка лица.

Органи Фонда за иновациону делатност

Члан 14.

Органи Фонда за иновациону делатност су: Управни одбор, Директор и Надзорни одбор.

Чланове Управног и Надзорног одбора именује и разрешава Влада.

Управни одбор има пет чланова, од којих су три члана представници Владе, а два члана се именују на предлог Фонда за иновациону делатност, и то један из реда запослених у Фонду за иновациону делатност, а други представник Фонда за иновациону делатност је из реда стручњака из области иновационе делатности.

Председника Управног одбора именује Влада, на предлог министра, из реда чланова Управног одбора.

Заменика председника Управног одбора именује Влада из реда чланова Управног одбора предложених од стране Фонда за иновациону делатност.

Надзорни одбор има три члана, од којих су два члана представници Владе, а један члан се именује на предлог Фонда за иновациону делатност.

Председника Надзорног одбора именује Влада из реда чланова, на предлог министра.

Директора Фонда за иновациону делатност, на предлог министра, а по прибављеном мишљењу Управног одбора, именује Влада.

Чланови Управног и Надзорног одбора, као и Директор Фонда за иновациону делатност, именују се на период од четири године, са могућношћу поновног именовања.

Чланови Управног одбора, Надзорног одбора и Директор Фонда за иновациону делатност, као и са њима повезана лица не могу се пријављивати нити учествовати у пројектима које финансира Фонд за иновациону делатност.

Појам повезаних лица из става 10. овог члана одређује се у складу са Законом о привредним друштвима.

Општи акти Фонда за иновациону делатност

Члан 15.

Фонд за иновациону делатност има статут и друге опште акте у складу са законом и статутом.

Статут доноси Управни одбор Фонда за иновациону делатност уз сагласност Владе.

Статутом Фонда за иновациону делатност уређује се: организација и начин пословања Фонда за иновациону делатност, начин предлагања представника запослених у органе Фонда за иновациону делатност, надлежност Управног одбора, Надзорног одбора и Директора Фонда за иновациону делатност, заступање и представљање Фонда за иновациону делатност, права, обавезе и одговорности запослених у Фонду за иновациону делатност, начин организовања послова и друга питања од значаја за рад и пословање Фонда за иновациону делатност.

IV. ИНОВАТИВНИ СУБЈЕКТИ

Врсте иновативних субјеката

Члан 16.

Иновативни субјекти могу бити:

- 1) центри носиоци иновационе делатности;
- 2) стартапи;
- 3) спинофови;
- 4) други иновативни субјекти.

Центри носиоци иновационе делатности

Члан 17.

Центри носиоци иновационе делатности су:

- 1) развојно-производни центар;
- 2) истраживачко-развојни центар;
- 3) иновациони центар;
- 4) центар за трансфер технологија.

Члан 18.

Развојно-производни центар је иновативни субјекат који ствара иновације, примењује нове технологије, врши пласман производа, услуга и технологија, заснованих на сопственом иноваторском раду и развоју.

Члан 19.

Истраживачко-развојни центар је иновативни субјекат у ком се обављају примењена и развојна истраживања, стварају иновације и врши пласирање нових знања и технологија, у сопствену производњу и услуге или у производњу и услуге других привредних субјеката.

Члан 20.

Иновациони центар је иновативни субјекат у ком се на оригинални и систематски начин примењују сопствени и туђи научни резултати и савремени технолошки процеси ради стварања иновација, развоја прототипа, нових производа, процеса и услуга или побољшања постојећих у одређеној области и истовремено врши трансфер знања и технологија у производњу и услуге других привредних субјеката.

Члан 21.

Центар за трансфер технологија је иновативни субјекат основан ради обављања послова трансфера знања и технологија из научно-истраживачког сектора у привреду.

Трансфер знања и технологија обухвата трагање за идејама и партнерима за процену и комерцијализацију иновација, подршку у вези са управљањем интелектуалном својином, као и подршку при пласману иновација на тржиште.

Стартапи**Члан 22.**

Стартап (енгл. start-up) је новоосновано привредно друштво или предузетник који развија иновативни производ или услугу и који има потенцијал брзог и великог раста.

Спинофови**Члан 23.**

Спиноф (енгл. spin-off) је стартап који је основало постојеће правно лице са циљем развоја и комерцијализације иновација.

Спиноф научноистраживачке организације јесте стартап основан са циљем развоја и комерцијализације иновација проистеклих из научноистраживачког рада.

Други иновативни субјекти**Члан 24.**

Други иновативни субјекти могу бити правна и физичка лица која се баве иновационом делатношћу и који су уписани у регистар субјеката националног иновационог система.

V. СУБЈЕКТИ ИНОВАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ**Члан 25.**

Субјекти иновационе инфраструктуре могу бити организовани као:

- 1) организација подршке стартапима;
- 2) научно-технолошки парк;
- 3) други субјекти иновационе инфраструктуре.

Организација подршке стартапима

Члан 26.

Организација подршке стартапима је привредно друштво чија је претежна делатност спровођење програма подршке стартапима, као и стављање на располагање пословног простора, стручних, административних, техничких и других услуга стартапима, са циљем развоја иновационе делатности.

Права и обавезе корисника услуга и организација подршке стартапима уређују се међусобним уговором.

Сви субјекти који користе услуге организације подршке стартапима стичу статус корисника организације подршке стартапима.

Научно-технолошки парк

Члан 27.

Научно-технолошки парк је привредно друштво чији је циљ подстицање економског развоја кроз промоцију и развој иновационе делатности путем стимулације и управљања токовима знања и технологија између универзитета, научноистраживачких организација, привредних субјеката и тржишта, као и путем пружања подршке креирању и расту иновативних привредних субјеката.

Иновативни субјекти који користе услуге научно-технолошког парка стичу статус чланице научно-технолошког парка, којој научно-технолошки парк на једној или више локација обезбеђује просторне и инфраструктурне услове за рад и истовремено пружа друге услуге ради подизања нивоа високошколског, научноистраживачког, развојног, иновационог или производног рада.

Међусобна права и обавезе чланице и научно-технолошког парка уређују се уговором.

Члан 28.

Научно-технолошки парк пружа следеће услуге:

- 1) коришћења пословног простора, лабораторија и телекомуникационе инфраструктуре;
- 2) административне и књиговодствене услуге;
- 3) обука и тренинга;
- 4) подршке развоју иновативних производа и услуга, припрема и повезивање са потенцијалним инвеститорима, умрежавање и промовисање;
- 5) пословног и финансијског саветовања;
- 6) повезане с правима интелектуалне својине;
- 7) друге услуге са циљем пружања подршке развоју иновационе делатности.

Други субјекти иновационе инфраструктуре

Члан 29.

Други субјекти иновационе инфраструктуре су организације или правна лица која обезбеђују подршку за реализацију иновационе делатности и која су као таква уписана у регистар субјеката националног иновационог система.

Члан 30.

Република Србија, аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе, привредна друштва, научноистраживачке и образовне организације, друга правна и физичка лица, у складу са законом, могу бити оснивачи или суоснивачи субјеката иновационе инфраструктуре.

VI. ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ НАСТАЛА КАО РЕЗУЛТАТ ИСТРАЖИВАЊА У АКРЕДИТОВАНОЈ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ**Члан 31.**

На права интелектуалне својине која су настала као резултат истраживања у акредитованој научноистраживачкој организацији финансираној средствима из буџета Републике Србије примењује се закон који уређује систем науке и истраживања.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ ИНОВАЦИОНЕ ДЕЛАТНОСТИ И ЕКОНОМСКЕ ПОДСТИЦАЈНЕ МЕРЕ**Финансирање иновационе делатности****Члан 32.**

Ради остваривања циљева иновационих политика могу се користити средства буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Члан 33.

Ради остваривања циљева иновационих политика, могу се користити средства међународних финансијских организација.

Економске подстицајне мере**Члан 34.**

Надлежни органи Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, као и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима, може, ради остваривања циљева иновационих политика, установити подстицајне мере за субјекте националног иновационог система.

Стимулативне процедуре и поступци**Члан 35.**

Надлежни органи Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, као и сваки ималац јавног овлашћења може, у циљу развоја иновационе делатности, установити стимулативне процедуре и поступке који би се примењивали на субјекте националног иновационог система, у циљу олакшаног обављања иновационе делатности.

Програми подршке иновационој делатности**Члан 36.**

Ради подршке развоју и промоције иновационе делатности Влада, на предлог органа државне управе, усваја програме подршке за наредну буџетску годину.

Циљани програми подршке

Члан 37.

Ради подршке субјектима иновационе инфраструктуре и/или иновативним субјектима у развоју иновативних производа и услуга, подстицаја примене и комерцијализације научноистраживачких резултата, подршке коришћењу савремених технологија и изградњи инфраструктуре иновативних субјеката, Влада, на предлог министра, усваја циљане програме подршке за наредну буџетску годину.

Начин реализације појединог програма иновационе делатности прописује министар.

Пројекти у оквиру циљаних програма

Члан 38.

Реализација програма из члана 37. овог закона врши се путем пројеката.

У случају када један пројекат реализује више организација, међусобним уговором одређују носиоца реализације пројекта.

Члан 39.

Министарство води јавно доступну евиденцију пројеката у оквиру циљаних програма.

По завршетку периода предвиђеног за реализацију пројеката у оквиру циљаних програма, у року од 30 дана, учесници на пројекту достављају Министарству извештај о постигнутим резултатима.

Члан 40.

Услове конкурисања и услове финансирања на пројектима у оквиру циљаних програма, као и поступак евиденције и презентацију садржаја и постигнутих резултата на пројектима у оквиру циљаних програма, прописује министар.

Члан 41.

Контролу наменског трошења средстава буџета Републике Србије и реализације пројеката у оквиру циљаних програма, Министарство врши у складу са уговором којим се одобрава суфинансирање иновационе делатности буџетским средствима, у складу са овим законом и законом којим се уређује буџетски систем.

VIII. РЕГИСТАР СУБЈЕКТА НАЦИОНАЛНОГ ИНОВАЦИОНОГ СИСТЕМА

Члан 42.

Фонд за иновациону делатност води регистар субјеката националног иновационог система, уз подршку службе Владе која је надлежна за пројектовање, усклађивање, развој и функционисање система електронске управе.

Сврха вођења регистра из става 1. овог члана је вођење бројчане евиденције субјеката националног иновационог система, као и олакшан приступ финансирању иновационе делатности, економским подстицајним мерама и стимулативним процедурама и поступцима.

У регистар из става 1. овог члана уписују се подаци о иновативним субјектима, субјектима иновационе инфраструктуре и пословним анђелима.

У регистру из става 1. овог члана наводи се врста сваког уписаног субјекта националног иновационог система.

Фонд за иновациону делатност, уз претходну сагласност Министарства, прописује ближе услове, доступност, врсту, обим и начин објављивања, начин брисања и рокове чувања података, као и садржину обрасца за упис и брисање сваке врсте субјекта националног иновационог система у регистар из става 1. овог члана.

Субјекти националног иновационог система нису обавезни да се упишу у регистар из става 1. овог члана, осим субјекта из чл. 24. и 29. овог закона.

Приликом обављања послова вођења регистра, Фонд за иновациону делатност прикупља и обрађује податке о личности, у мери неопходној за вршење наведеног посла у складу са Законом о заштити података о личности.

IX. ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ИНОВАЦИОНОЈ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 43.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе подносе Министарству годишњи извештај о резултатима и стању иновационе делатности на својој територији, као и утрошку сопствених буџетских средстава за ту намену.

Садржај и рок за достављање годишњих извештаја из става 1. овог члана прописује министар.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44.

Фонд за иновациону делатност, основан Законом о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/20 и 55/13), наставља да ради у складу са овим законом.

Фонд за иновациону делатност ће ускладити организацију, начин рада, статут као и друге опште акте у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Сви уговори које је Фонд за иновациону делатност потписао до дана ступања на снагу овог закона остају на снази до истека рока на који су закључени.

Именовани чланови Управног одбора, Надзорног одбора и Директор настављају да обављају функцију до истека мандата.

Члан 45.

Фонд за иновациону делатност ће сва лица која су уписана у Регистар иновационе делатности уписати у Регистар субјекта националног иновационог система.

Приликом вршења уписа из става 1. овог члана пословно-технолошки инкубатори ће бити уписани као организације подршке стартапима.

Члан 46.

Министарство и Фонд за иновациону делатност усвојиће одговарајуће прописе најкасније до 31. децембра 2022. године.

Члан 47.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/20 и 55/13), осим чл. 11. и 12, чија примена престаје даном успостављања регистра субјеката националног иновационог система, а најкасније до 31. децембра 2022. године.

Даном престанка примене чл. 11. и 12. Закона о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/20 и 55/13) бришу се подаци из Регистра иновационе делатности.

Члан 48.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим члана 42. чија се примена одлаже до обезбеђивања услова за успостављање регистра субјеката националног иновационог система, а најкасније до 31. децембра 2022. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о иновационој делатности садржан је у члану 97. став 1. тачка 12. Устава Републике Србије, на основу којег Република Србија уређује и обезбеђује развој, политику и мере за подстицање равномерног развоја појединих делова Републике Србије, укључујући и развој недовољно развијених подручја, организацију и коришћење простора, научно-технолошки развој, као и тачки 17. тог члана на основу којег се Република Србија овлашћује да уређује и обезбеђује друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Иновациона делатност је први пут уређена у Републици Србији системским Законом о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 110/05), који је дефинисао природу иновационих делатности, доношење годишњих програма, врсту пројеката и кроз које се програмске активности реализују, као и организациону структуру носилаца иновационе делатности. Законом о изменама и допунама Закона о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 18/10) отклоњени су недостаци уочени у трогодишњем периоду примене донетог закона, који су у једном делу узроковани крутим решењима или сувише детаљном регулацијом иновационе делатности, која је по својој природи подложна променама. Законом о изменама и допунама Закона о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 55/13) извршене су измене са циљем усклађивања са Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 51/09), као и ради измене начина на који је уређен Фонд за иновациону делатност и ради додатног прецизирања појединих одредаба.

Према Плану рада Владе Републике Србије за 2021. годину предвиђено је доношење новог Закона о иновационој делатности којим се иновациони систем усмерава према истраживањима која за резултат имају иновативне производе и процесе који подстичу привредни и друштвени развој, планира се и отклањање препрека за приступ финансијским средствима, омогућава се програмско финансирање у циклусима од једне и три године и даје се подстицај трансферу технологија у привреду. Предлог закона о иновационој делатности представља модеран закон који свој садржај ставља у функцију ефикасног националног система иновација. Нацрт новог закона сачинило је Министарство просвете, науке и технолошког развоја на иницијативу Кабинета председнице Владе и у непосредној сарадњи са надлежним органима, институцијама, стручњацима из области иновационе делатности, као и кроз активну сарадњу са свим заинтересованим странама.

Осим Плана рада Владе Републике Србије за 2021. годину, започет је нови петогодишњи стратешки оквир усвајањем Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године, са мотом „Моћ знања” („Службени гласник РС”, број 10/21). Ова стратегија представља инструмент за унапређење квалитета живота грађана Србије

помоћу науке, технолошког развоја и иновација. Стратегија препознаје знање и иновације као поуздан темељ за будући економски напредак и раст стандарда грађана, развој образовања и очување здравља, безбедности и националног идентитета у Републици Србији. Овим стратешким документом предвиђено је пружање одговора на питање како се може унапредити квалитет живота грађана помоћу науке и технолошког развоја, јер је знање поуздани темељ за будући економски напредак, развој образовања и очување здравља, безбедности и националног идентитета у Републици Србији. Како би се створили предуслови за подизање нивоа технолошке спремности од основних идеја до готових производа и услуга, потребно је прилагодити постојећи законски оквир у Републици Србији динамичним глобалним променама у оквиру иновационог сектора, што се односи на стварање оквира за нове финансијске моделе, као и на прилагођавање постојећег система новим облицима инфраструктурне подршке. У складу са предметном стратегијом, ово се постиже кроз подршку научноистраживачким организацијама, стартап и високо-технолошким привредним друштвима, као и кроз стимулативне мере сарадње привреде и науке.

Ради унапређења постојећег система иновационе делатности, Предлог закона о иновационој делатности доноси следеће промене: дефинисање субјеката иновационе делатности, предвиђено је успостављање мреже научно-технолошких паркова као саветодавног тела, унапређење пословања Фонда за иновациону делатност, реформу регистра иновационе делатности, формализовано давање сагласности на годишњи програм рада корисника субвенција повезаних са иновационом делатношћу, истицање значаја управљања интелектуалном својином насталом у оквиру научноистраживачке организације, уз усклађивање са прописима који регулишу ту област, препознавање улоге и значаја стартапа као и спинофа основаних из научноистраживачких организација са циљем комерцијалне експлоатације иновација. Предлогом закона о иновационој делатности створен је законски основ за нове програме Фонда за иновациону делатност, а у оквиру пословања Фонда за иновациону делатност проширене су надлежности што се односи и на вођење јединственог регистра националног иновационог система.

При разматрању других могућности за испуњавање циљева у вези са унапређењем иновационе делатности у Републици Србији, утврђена је неопходност прописивања новог законског оквира, будући да измене није било могуће увести изменама закона и подзаконских аката.

Доношење новог Закона о иновационој делатности је најбоље решење јер се на систематичан и целовит начин, уз поштовање начела правне сигурности и владавине права, уређује материја коју само законодавац може уредити, а то су пре свега увођење нових субјеката националног иновационог система и уређивање њихових међусобних односа и проширење делатности Фонда за иновациону делатност.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. предвиђен је предмет уређивања овог закона. Њиме се уређују циљеви и организација примене научних сазнања, техничких и технолошких знања и проналазаштва у функцији унапређења производа,

процеса и услуга као покретача развоја Републике Србије, а посебно субјекти националног иновационог система, организација и надлежности Фонда за иновациону делатност, финансирање иновационе делатности и економске подстицајне мере и регистар субјеката националног иновационог система.

Чланом 2. дефинисано је значење појмова у смислу овог закона. Најзначајнији међу њима су појмови национални иновациони систем, иновациона делатност, иновација, субјекат националног иновационог система, иновативни субјект, субјекти иновационе инфраструктуре, инвеститор у иновациону делатност и пословни анђео.

Национални иновациони систем је дефинисан као скуп организација, институција, субјеката националног иновационог система и њихових веза у функцији развоја иновационе делатности у Републици Србији.

Иновациона делатност је дефинисана тако да подразумева активности које се предузимају ради стварања нових производа, технологија, процеса и услуга или значајне измене постојећих, а у складу са потребама тржишта.

Иновација је дефинисана као примена новог или значајно побољшаног производа, процеса или услуге са циљем стварања нове додате вредности, и као таква може бити иновација производа, иновација процеса, иновација организације или маркетиншка иновација.

Субјекат националног иновационог система дефинисан је тако да обухвата иновативне субјекте, субјекте иновационе инфраструктуре, као и инвеститоре у иновациону делатност.

Иновативни субјекат је дефинисан као привредно друштво, друго правно лице, део правног лица, предузетник, физичко лице или скуп физичких лица („стартап тим“) који развија иновације, односно пласира своје или туђе иновације на тржиште или у употребу.

Субјекти иновационе инфраструктуре су дефинисани као правна лица која иновативним субјектима пружају стручну, административну, логистичку и другу подршку да своју иновацију развију, ставе у употребу и пласирају на тржиште, а чија је кључна улога стварање окружења за сарадњу науке и привреде.

Инвеститор у иновациону делатност је дефинисан као правно или физичко лице које улаже финансијска средства у иновативне субјекте и/или у субјекте иновационе инфраструктуре.

Пословни анђео је дефинисан као инвеститор у иновациону делатност који у стартапу улаже финансијска средства.

Чланом 3. су иновационе политике дефинисане тако да обухватају постављање циљева и обезбеђење системских услова за стварање, развој и примену иновација. Истим чланом је прописано и да су иновационе политике садржане у документима јавне политике које утврђује Влада у складу са законом који уређује плански систем Републике Србије, као и да те јавне политике Влади предлаже министарство надлежно за научноистраживачку делатност, технолошки развој и иновациони систем (у даљем тексту: Министарство).

Чланом 4. је предвиђено да се иновационе политике спроводе путем програма подршке и подстицајних мера намењених иновативним субјектима и субјектима иновационе инфраструктуре, као и на друге начине у складу са овим законом. Овим чланом је такође прописано и да надлежно министарство обезбеђује услове и прати реализацију истих, а по потреби предлаже Влади мере за отклањање уочених проблема.

Чланом 5. је предвиђено да су приватни и јавни сектор равноправни у обављању иновационе делатности, као и у коришћењу програма подршке и подстицајних мера.

Чланом 6. је предвиђено да је Министарство надлежно за научноистраживачку делатност, технолошки развој и иновациони систем одговорно за утврђивање и реализацију иновационих политика, подстицање развоја иновационе делатности, трансфера знања и технологија у привреду, као и за развој и унапређење националног иновационог система у Републици Србији.

Чланом 7. су предложени послови које обавља Министарство, а који између осталог обухватају: сарадњу са другим државним органима, предлагање Влади докумената јавне политике у области иновационе делатности и програма подршке иновативним субјектима и субјектима иновационе инфраструктуре, праћење реализације постојећих активности у националном иновационом систему, предлагање програма у складу са развојним потенцијалом Републике Србије, доношење одговарајућих аката ради извршења овог закона, и др.

Чланом 8. је предвиђено да министар надлежан за научноистраживачку делатност, технолошки развој и иновациони систем (у даљем тексту: министар) може образовати посебна тела за праћење и подстицање иновационе делатности у посебним областима и привредним гранама, као и да министар образује Мрежу научно-технолошких паркова као саветодавно тело које има за циљ да прати и координише рад научно-технолошких паркова и да врши процену потреба за оснивањем нових научно-технолошких паркова, поштујући начело равномерног регионалног развоја.

Члан 9. предлаже послове и организацију Фонда за иновациону делатност, те се у њему наводи да он обавља послове подстицања и финансирања развоја иновационе делатности, да има својство правног лица и да је уписан у регистар привредних субјеката и да своје послове не обавља са циљем стицања добити већ са циљем развоја иновационе делатности. У овом члану се такође уређује да је седиште Фонда за иновациону делатност у Београду.

Чланом 10. је предложено да Фонд за иновациону делатност обавља стручне и развојне послове у области спровођења иновационих политика, уз истицање послова које Фонд за иновациону делатност нарочито обавља, што укључује обезбеђивање и управљање финансијским средствима из националних, међународних и других извора у циљу спровођења иновационих политика, подстицање развоја капацитета субјеката националног иновационог система, вођење регистра субјеката националног иновационог система, и др. Овим чланом је такође утврђено да Фонд за иновациону делатност приликом обављања описаних послова може од субјеката националног иновационог система захтевати достављање одговарајућих података и информација.

Чланом 11. је предложено да Фонд за иновациону делатност доноси годишњи програм рада и финансијски план за његово спровођење, које усваја Управни одбор, при чему на годишњи програм рада сагласност даје Министарство. Такође је утврђено да Фонд за иновациону делатност доставља Министарству извештај о остваривању програма рада за протеклу годину, најкасније до 31. марта текуће године.

Чланом 12. су предложени извори прихода Фонда за иновациону делатност, који између осталог укључују средства буџета Републике Србије, средства остварена по основу реализације иновације чији је развој финансирао Фонд за иновациону делатност, средства остварених по основу продаје свог

удела у власништву привредног друштва, алтернативног инвестиционог фонда и других организација стечених улагањем Фонда за иновациону делатност у развој иновација, и др.

Чланом 13. је предложено да се средства Фонда за иновациону делатност користе за пружање подршке и подстицаја субјектима националног иновационог система, пружање подршке и подстицаја за реализацију заједничких иновационих пројеката од стране привредних друштава и научноистраживачких организација, улагање у привредна друштва, алтернативне инвестиционе фондове и друге организације, у циљу развоја иновација и за остваривање делатности Фонда за иновациону делатност.

Чланом 14. је предложена унутрашња организација Фонда за иновациону делатност, односно да су његови органи Управни одбор, Директор и Надзорни одбор. Такође, утврђена је структура тих органа и начин избора. Овим чланом је дефинисана и забрана учествовања на пројектима Фонда за иновациону делатност члановима Управног и Надзорног одбора и Директора као и са њима повезаним лицима.

Чланом 15. је предложено да Фонд за иновациону делатност има статут и друге опште акте у складу са законом и статутом, као и да статут доноси Управни одбор Фонда за иновациону делатност, уз сагласност Владе. Овим чланом је такође утврђен обим материје коју обухвата статут.

Чланом 16. је предложено да иновативни субјекти могу бити центри носиоци иновационе делатности, стартапи, спинофови и други иновативни субјекти.

Чланом 17. је предложено да су центри носиоци иновационе делатности развојно-производни центар, истраживачко-развојни центар, иновациони центар и центар за трансфер технологија.

Чланом 18. је предложено да је развојно-производни центар иновативни субјекат који ствара иновације, примењује нове технологије, врши пласман производа, услуга и технологија, заснованих на сопственом иноваторском раду и развоју.

Чланом 19. је предложено да је истраживачко-развојни центар иновативни субјекат у ком се обављају примењена и развојна истраживања, стварају иновације и врши пласирање нових знања и технологија, у сопствену производњу и услуге или у производњу и услуге других привредних субјеката.

Чланом 20. је предложено да је иновациони центар иновативни субјекат у ком се на оригинални и систематски начин примењују сопствени и туђи научни резултати и савремени технолошки процеси ради стварања иновација, развоја прототипа, нових производа, процеса и услуга или побољшања постојећих у одређеној области и истовремено врши трансфер знања и технологија у производњу и услуге других привредних субјеката.

Чланом 21. је предложено да је центар за трансфер технологија иновативни субјекат основан ради обављања послова трансфера знања и технологија из научно-истраживачког сектора у привреду. Истим чланом је уређено да трансфер знања и технологија обухвата трагање за идејама и партнерима за процену и комерцијализацију иновација, подршку у вези са управљањем интелектуалном својином, као и подршку при пласману иновација на тржиште.

Чланом 22. је предложено да је стартап новоосновано привредно друштво или предузетник који развија иновативни производ или услугу и који има потенцијал брзог и великог раста.

Чланом 23. је предложено да је спиноф стартап који је основало постојеће правно лице са циљем развоја и комерцијализације иновација, као и да је спиноф научноистраживачке организације стартап основан са циљем развоја и комерцијализације иновација проистеклих из научноистраживачког рада.

Чланом 24. је предложено да други иновативни субјекти могу бити правна и физичка лица која се баве иновационом делатношћу и који су уписани у регистар субјеката националног иновационог система.

Чланом 25. је предложено да субјекти иновационе инфраструктуре могу бити организовани као организација подршке стартапима, научно-технолошки парк, као и други субјекти иновационе инфраструктуре.

Чланом 26. је предложено да је организација подршке стартапима привредно друштво чија је претежна делатност спровођење програма подршке стартапима, као и стављање на располагање пословног простора, административних, техничких и других услуга стартапима, са циљем развоја иновационе делатности. Овим чланом је такође уређено да се права и обавезе корисника услуга и организације подршке стартапима уређују међусобним уговором, као и да сви субјекти који користе услуге организације подршке стартапима стичу статус корисника организације подршке стартапима.

Чланом 27. је предложено да је научно-технолошки парк привредно друштво чији је циљ подстицање економског развоја кроз промоцију и развој иновационе делатности путем стимулације и управљања токовима знања и технологија између универзитета, научноистраживачких организација, привредних субјеката и тржишта, као и путем пружања подршке креирању и расту иновативних привредних субјеката. Овај члан такође дефинише и начин стицања статуса чланице научно-технолошког парка, као и уређење међусобних права и обавеза чланице и научно-технолошког парка.

Чланом 28. је предложено да научно технолошки парк, пружа следеће услуге: коришћење пословног простора, лабораторија и телекомуникационе инфраструктуре, административне и књиговодствене услуге, обуке и тренинге, услуге подршке развоју иновативних производа и услуга, припрема и повезивање са потенцијалним инвеститорима, услуге умрежавања и промовисања, услуге пословног и финансијског саветовања, услуге повезане с правима интелектуалне својине као и друге услуге са циљем пружања подршке развоју иновационе делатности.

Чланом 29. је предложено да су други субјекти иновационе инфраструктуре организације или правна лица која обезбеђују подршку за реализацију иновационе делатности и која су као таква уписана у регистар субјеката националног иновационог система.

Чланом 30. је предвиђено да Република Србија, аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе, привредна друштва, научноистраживачке и образовне организације, друга правна и физичка лица, у складу са законом, могу бити оснивачи или суоснивачи субјеката иновационе инфраструктуре.

Чланом 31. је предвиђено да се на права интелектуалне својине која су настала као резултат истраживања у акредитованој научноистраживачкој организацији финансираној средствима из буџета Републике Србије примењује се закон који уређује систем науке и истраживања.

Чл. 32. и 33. је предложено да се ради остваривања циљева иновационих политика могу користити средства буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и средства међународних финансијских организација.

Чланом 34. је предложено да надлежни органи Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, као и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима, може, ради остваривања циљева иновационих политика, установити подстицајне мере за субјекте националног иновационог система.

Чланом 35. је предложено да надлежни органи Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, као и сваки ималац јавног овлашћења може, у циљу развоја иновационе делатности, установити стимулативне процедуре и поступке који би се примењивали на субјекте националног иновационог система, у циљу олакшаног обављања иновационе делатности.

Чланом 36. је предвиђено да Влада на предлог органа државне управе усваја програме подршке развоју и промоције иновационе делатности за наредну буџетску годину.

Чланом 37. је предложено да Влада, на предлог министра, а ради подршке субјектима иновационе инфраструктуре и/или иновативним субјектима у развоју иновативних производа и услуга, подстицаја примене и комерцијализације научноистраживачких резултата, подршке коришћењу савремених технологија и изградњи инфраструктуре иновативних субјеката, усваја циљане програме подршке за наредну буџетску годину, као и да начин реализације појединог програма иновационе делатности прописује министар. Овим чланом такође је уређено да начин реализације појединог програма иновационе делатности прописује министар.

Чланом 38. предложено је да се реализација програма циљане подршке врши путем пројеката, као и да у случају када један пројекат реализује више организација оне међусобним уговором одређују носиоца реализације пројекта.

Чланом 39. је предложено да Министарство води јавно доступну евиденцију пројеката у оквиру циљаних програма, као и да по завршетку периода предвиђеног за реализацију пројеката у оквиру циљаних програма, у року од 30 дана, учесници на пројекту достављају Министарству извештај о постигнутим резултатима.

Чланом 40. је предложено да министар прописује услове конкурисања и услове финансирања пројеката у оквиру циљаних програма, као и поступак евиденције и презентацију садржаја и постигнутих резултата на пројектима у оквиру циљаних програма.

Чланом 41. је предложено да контролу наменског трошења средстава буџета Републике Србије и реализације пројеката у оквиру циљаних програма Министарство врши у складу са уговором којим се одобрава суфинансирање иновационе делатности буџетским средствима, у складу са овим законом и законом којим се уређује буџетски систем.

Чланом 42. је између осталог предложено да: Фонд за иновациону делатност води регистар субјеката националног иновационог система, уз подршку службе Владе која је надлежна за пројектовање, усклађивање, развој и функционисање система електронске управе, да је сврха тог регистра вођење бројчане евиденције субјеката националног иновационог система, као и олакшан приступ финансирању иновационе делатности, економским подстицајним мерама и стимулативним процедурама и поступцима, да се у тај регистар уписују иновативни субјекти, субјекти иновационе инфраструктуре и пословни анђели и да субјекти националног иновационог система, осим других иновативних субјеката из члана 24. и других субјеката иновационе

инфраструктуре из члана 29, нису обавезни да се упишу у наведени регистар. Овим чланом прописано је и да приликом обављања послова вођења регистра, Фонд за иновациону делатност прикупља и обрађује податке о личности, у мери неопходној за вршење наведеног посла у складу са Законом о заштити података о личности.

Чланом 43. је предложено да аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе подносе Министарству годишњи извештај о резултатима и стању иновационе делатности на својој територији, као и о утрошку сопствених буџетских средстава за ту намену. Овим чланом је такође уређено и да садржај и рок за достављање годишњих извештаја прописује министар.

Чланом 44. предвиђено је да Фонд за иновациону делатност, основан Законом о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/20 и 55/13), наставља да ради у складу са овим законом, да ће ускладити организацију, начин рада, статут као и друге опште акте у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, да сви уговори које је Фонд за иновациону делатност потписао до дана ступања на снагу овог закона остају на снази до истека рока на који су закључени и да именовани чланови Управног одбора, Надзорног одбора и Директор настављају да обављају функцију до истека мандата.

Чланом 45. предложено је да ће Фонд за иновациону делатност сва лица уписана у Регистар иновационе делатности уписати у Регистар субјеката националног иновационог система, као и да ће при вршењу тог уписа пословно-технолошки инкубатори бити уписани као организације подршке стартапима.

Чланом 46. предложено је да ће Министарство и Фонд за иновациону делатност усвојити одговарајуће прописе најкасније до 31. децембра 2022. године.

Чланом 47. је предвиђено да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/20 и 55/13), осим чл. 11. и 12. који се односе на регистар иновационе делатности и чија примена престаје даном успостављања регистра субјеката националног иновационог система, а најкасније до 31. децембра 2022. године, као и да се даном престанка примене наведених чланова бришу подаци из Регистра иновационе делатности.

Чланом 48. је предложено да овај закон ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим члана 42. чија се примена одлаже до обезбеђивања услова за успостављање регистра субјеката националног иновационог система, а најкасније до 31. децембра 2022. године.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Потребна средства за реализацију предметног Закона за 2021. годину, на разделу Министарства просвете, науке и технолошког развоја, су у складу са одобреним средствима по програмским активностима/пројектима, одобреним Законом о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС”, бр. 149/20, 40/21 и 100/21).

Средства за 2022, 2023. и 2024. годину, из извора 01 – Општи приходи и примања буџета, су у оквиру лимита утврђених од стране Министарства финансија, а из извора 56 – Финансијска помоћ ЕУ, у складу са планираним средствима Министарства финансија.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Кључни показатељи у области иновационог система узети у обзир приликом израде предлога новог Закона о иновационој делатности су Глобални индекс иновативности, Сумарни индекс иновативности (*European Innovation Scoreboard*), показатељи из Извештаја о стању у науци Национални савет за научни и технолошки развој, као и показатељи из „Global Startup Ecosystem Report”, које спроводи „Startup Genome”.

Да би стратешки анализирали иновациони систем и његово стање унапредили, нужно је упоредити различите индикаторе стања у Републици Србији са другим државама, што је могуће измерити и Глобалним индексом иновативности. Овај индекс креирали су Универзитет Корнел, европски институт *INSEAD* и Светска организација за интелектуалну својину у сарадњи са другим организацијама, како би рангирани успешност 132 земље. Индекс обухвата сет индикатора (укључујући степен развоја и примене науке, високошколско образовање, број дипломираних научних и инжењерских специјалиста у области високе технологије, степен развоја, примене и ефикасности технологија и економије знања, стање институција, политичку стабилност, владавину права, стање инфраструктуре, одрживост животне средине и друге) и израчунава се као просек резултата две групе показатеља иновативне способности и иновативних резултата. На листи 132 државе које су рангиране, мерено Глобалним индексом иновативности из 2021. године, Република Србија је позиционирана на 54. месту и спада у умерене иноваторе.

Према последњем извештају Европске комисије о оцени иновација (*European Innovation Scoreboard*) објављено да је Република Србија остварила значајан раст од скоро 30 % у последње три године у области иновација. Према овом извештају, у којем се оцењују различите компоненте иновација на основу званичних података, као што су области људског капитала, дигитализација, иновативне привреде и други, раст Србије је дупло бржи од раста држава чланица ЕУ. Оцена извештаја Европске комисије јесте да је Србија у свим областима забележила запажен раст, поготово у претходне три године. Србија је сада на нивоу 66,2% просека ЕУ (2018. године била је на 58%), док је у одређеним областима далеко испред просека ЕУ. У области креирања иновација у малим и средњим предузећима Србија је 65,8% изнад просека ЕУ, а у области запошљавања у иновативним компанијама 46% изнад просека ЕУ у области. Према извештају Европске комисије, Србија је регионални лидер на овој листи, и убедљиво је испред и појединих држава чланица ЕУ (испред Румуније, Бугарске, Летоније, као и Пољске и Словачке). Овај успех резултат је повећаних улагања државе у иновације, науку и образовање, као и приватног сектора који је препознао будућност привреде у области иновација. Број

запослених у ИТ индустрији је дуплиран за мање од четири године на више од 40 хиљада у 2021. години. У Србији све већи број привредно друштво развија своје иновативне производе, што и доказују продаје домаћих ИТ компанија за износе од више стотина милиона евра. Препорука извештаја је да ће додатна улагања, поготово кроз финансијску подршку за развој стартапова, улагања у фондове ризичког капитала и развоја образовања које ће омогућити већи број талентованих кадрова, омогућити даљи раст Србије на овој листи. Извештај Европске комисије о оцени иновација даје компаративну анализу у области иновација за земље чланице ЕУ и друге европске земље.

Национални савет за научни и технолошки развој је основан ради унапређења научног и технолошког развоја, квалитета научноистраживачког рада и развоја научноистраживачког рада, као највише стручно и саветодавно тело Владе Републике Србије, које именује чланове из реда академика, научника, професора универзитета и привредника, на период од пет година. На основу извода из Извештаја о стању у науци за 2019. годину¹, истраживања и иновације у Републици Србији су саставни елементи већине стратешких докумената који су усвојени у претходних неколико година, и самим тим, везани су за делатност већег броја органа и организација. Иновационе организације су укључене у реализацију научноистраживачких програма од општег интереса, а научноистраживачке организације нису препознате као саставни део иновационог система. На основу наведеног може се закључити да је потребно додатно унапредити услове за претварање научних резултата у иновације и њихов пласман на тржиште како би се научни потенцијал на прави начин преточио у што конкурентнију привреду. Нови предлог Закона о иновационој делатности узима у обзир сугестије Националног савета за научни и технолошки развој на начин којим се омогућава и научноистраживачким организацијама да буду уписане у регистар националног иновационог система и на тај начин буду препознате као субјекти иновационе делатности. Овиме се додатно наглашава неопходност повезивања науке и привреде, посебно у области иновација.

Република Србија је 2019. године постала део једног од најрелевантнијих истраживања о стартап екосистему на свету у оквиру извештаја „Global Startup Ecosystem Report”, које спроводи „Startup Genome”. У Извештају из 2020. године, који је обухватио више од 300 екосистема, Србија је једина земља у окружењу која је део овог истраживања и оцењена је као једна од 5 најбољих земаља у категорији приступачности талента. Београд и Нови Сад (који су били једини предмет овог истраживања и посматрани као јединствен стартап екосистем) су издвојени са још пет градова у региону Европе и Блиског Истока као најперспективнији. Недовољно знање заједнице и недовољан број прилика за стартапе резултују у емиграцији стартапа из екосистема на нижем ступњу развоја у оне који су развијенији. Из наведених разлога од великог је значаја брзи развој екосистема како би се у потпуности искористио локални потенцијал и омогућио останак и привлачење привредних субјеката из домаће привреде. Предлог новог Закона о иновационој делатности

---

¹ Извештај о стању у науци у 2019. години, Националног савета за научни и технолошки развој <https://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2020/12/IZVESTAJ-O-STANJU-U-NAUCI-u-2019-god-dostavljen-VLADI-17-decembar-2020.pdf>

посебним чланом дефинише стартапе чиме се наглашава значај ових привредних субјеката.

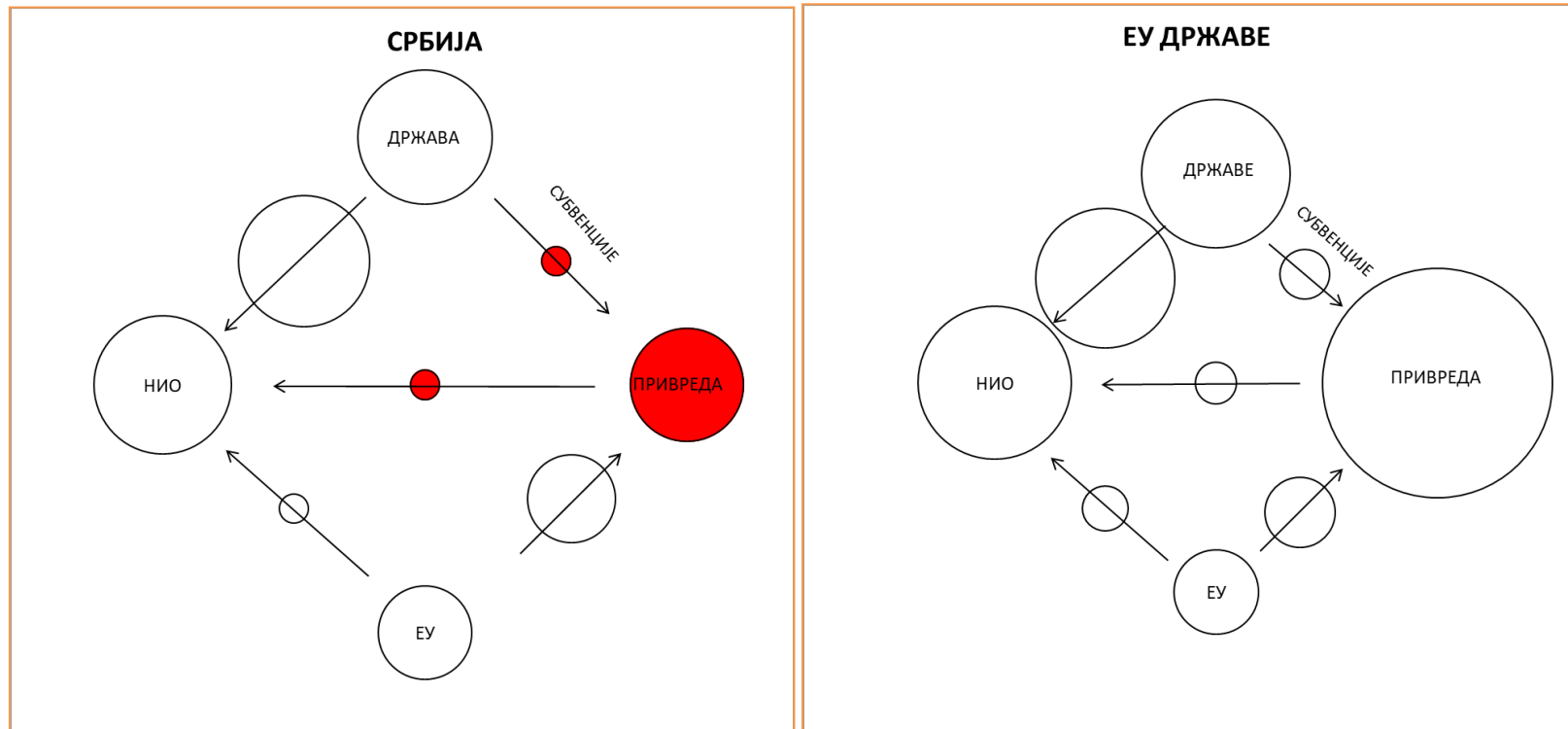
Наставак динамичног развоја научноистраживачког и иновационог система представља обавезан предуслов за убрзани развој Републике Србије. Дефинисани правци развоја у претходном периоду и успеси у структурним променама финансирања науке створили су предуслове у научној заједници да се обезбедити неопходне услове за динамични развој науке, технолошког развоја и иновација. Међутим, способност овог система да даље напредује директно зависи од три његове кључне компоненте, а то су: структура и ниво финансирања, квалитет људских ресурса и квалитет инфраструктуре. Ниво финансирања научноистраживачке делатности у периоду од 2009. до 2019. године приказан је у табели 1. У наредном периоду се очекује раст издвајања у науку и технолошки развој на 1,4% у 2025. години.

Табела 1: Износи улагања у научноистраживачку делатност у односу на БДП²

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Укупна улагања у ИР / БДП	0.82	0.70	0.68	0.85	0.68	0.72	0.81	0.84	0.87	0.92
Буџетска улагања у ИР/ БДП	0.51	0.41	0.42	0.43	0.40	0.40	0.41	0.36	0.38	0.37
Пословни сектор / БДП	0.12	0.08	0.06	0.21	0.09	0.21	0.26	0.31	0.32	0.36
Сектор државе / БДП	0.25	0.26	0.23	0.25	0.23	0.18	0.22	0.22	0.24	0.26
Високо образовање / БДП	0.45	0.36	0.39	0.39	0.36	0.33	0.33	0.30	0.32	0.30

На сликама 1 и 2 означени су главни извори финансирања и реализатори истраживања: држава, привреда, Европска унија и научноистраживачке организације. Површина кругова сразмерна је висини улагања у истраживање изражено у процентима БДП-а. Стрелице означавају смерове улагања, слика лево означава податке о улагањима у Републици Србији, а слика десно у Европској унији.

²Извор: Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 10/2021), Прилог 3

Слика бр.1: Структура токова финансирања науке и привреде у Републици Србији 2019. године – релативни удели различитих извора.

Слика бр.2: Структура токова финансирања науке и привреде у Европској унији 2019. године – релативни удели различитих извора.³

³Извор: Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 10/2021)

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис?

Предметна област регулисана је важећим Законом о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/10 и 55/13), а документ јавне политике који се делом односи на ову област јесте Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године, са мотом „Моћ знања” („Службени гласник РС”, број 10/21).

Закон о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/10 и 55/13) је оквир за успостављање организација за пружање инфраструктурне и стручне подршке иновационој делатности, односно повезивање иновационих организација са једне стране и привредних субјеката са друге стране.

Законом о иновационој делатности основан је Фонд за иновациону делатност, као државна организација, специјализована за пружање подршке иновационој делатности и управљање финансијским средствима за подстицање иновација, а све у циљу унапређења веза између науке, технологије и привреде кроз подржавање иновативног предузетништва у раној фази развоја, повезивање научноистраживачких организација и приватних предузећа ради развоја и комерцијализације иновација, кроз подршку новим производима, технологијама и услугама да изађу на тржиште, као и кроз дугорочну подршку државе иновативном предузетништву и то све у сарадњи са међународним финансијским институцијама, организацијама, донаторима и приватним сектором.

Примарна улога Фонда за иновациону делатност је повезивање и унапређивање веза између науке и привреде, подржавање иновативног предузетништва, нарочито у раној фази развоја, ради развоја нових производа и технологија и њиховог пласирања на тржиштима, и то све у сарадњи са међународним финансијским институцијама, организацијама, донаторима и приватним сектором. Од 2011. године, када је почео са оперативним радом, Фонд је успоставио механизме подршке и настоји да иновацијама одговори на потребе привреде и науке у области развоја. Пресудан подстицај за почетак оперативног рада и успостављање Фондових програма финансирања дале су Европска унија и Светска банка, будући да су кроз претприступне фондове Европске уније креирани и реализовани пилот-програми. Након своје пилот-фазе, захваљујући најпре средствима из националног буџета (кроз Пројекат за унапређење конкурентности и запошљавања), програми су постали стално доступни механизми подршке Фонда. За програме Фонда средства се обезбеђују и из претприступних фондова Европске уније, као и из зајмова Светске банке.

Табела 2: Буџет Фонда за иновациону делатност по годинама

Година	Приходи из националног буџета (РСД)	Приходи из ИПА средстава и зајам Светске банке (ЕУР)
2011.	-	• 7,1 мил. евра (ИПА 2011 <i>Пројекат подршке иновацијама у Србији</i> , укупна вредност 8,4 милиона евра, 2011-2015)
2012.	75.431.300	• 3,4 мил. евра (ИПА 2013 Директан грант - <i>Стварање свеобухватног система за истраживање и развој</i> , 2,4 мил. евра из ЕУ и 1 мил. евра из буџета РС, 2016-2019)
2013.	75.213.300	• 1,4 мил. евра (ИПА 2013 <i>Пројекат подршке истраживању, иновацијама и трансферу технологија у Србији</i> , укупна вредност пројекта 2,5 мил.евра, 2016-2019)
2014.	72.375.000	• 4,5 мил.евра (ИПА 2014 Директан грант - <i>Развој нових производа и услуга од стране МСП кроз комерцијализацију истраживања</i> , 2,5 мил. евра из ЕУ ИПА 2014 и 2 мил. евра из буџета РС, 2018-2021)
2015.	65.000.000	• 7 мил. евра (зајам Светске банке за реализацију <i>Пројекта акцелерације иновација и подстицања раста предузетништва</i>)
2016.	68.670.000	• 20 мил. евра (ИПА 2018 Директан грант – <i>Повећање иновационих капацитета и технолошке спремности МСП</i> , 15 мил. евра из ЕУ и 5 мил. евра из буџета РС, 2021-2025)
2017.*	537.000.000	
2018.*	964.046.000	
2019.*	1.092.000.000	
2020.*	1.160.000.000	
2021.	1.260.000.000	

* Средства из националног буџета обезбеђена су по основу Пројекта за унапређење конкурентности и запошљавања, за који је потписан Споразум о зајму између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, којим је предвиђен минимални износ који је потребно да се определи за рад Фонда за иновациону делатност.

Сва средства, из свих расположивих извора финансирања, кроз програме се додељују транспарентно, објективно и непристрасно, уз примену принципа објективности и одговорности, међународно признатих стандарда добре праксе и јавности у раду и доношењу одлука. Критеријуми за доделу средстава детаљно су описани у приручницима за реализацију програма, као и у смерницама за процену пројеката, за сваки програм појединачно, а који су доступни на интернет страници Фонда за иновациону делатност. Начелно, критеријуми се односе на квалификацију менаџмента и кључног особља за реализацију пројекта, иновативности производа/услуге/технологија, тржишне потражње и потенијала за комерцијализацију, потенцијала за остваривање прихода, коришћења средстава и адекватности буџета пројекта. За оцењивање предлога пројеката и доношење одлуке о финансирању у оквиру Програма раног развоја, Програма суфинансирања иновација, Програма сарадње науке и привреде, Фонд је увео

институцију Експертске комисије, састављена од независних професионалаца из приватног сектора, чиме осигурава да су додељене субвенције заслужне. Чланови Експертске комисије се бирају транспарентно спровођењем компететивног поступка. Рад Експертске комисије потпомогнута је и радом стручних рецензента који за сваки пројекат који испуњава административне услове припремају стручну техничку процену (сваки пројекат обрађују два рецензента из области из које је поднети пројекат).

Досадашњи програми Фонда за иновациону делатност су: Програм раног развоја, Програм суфинансирања иновација, Програм сарадње науке и привреде, Програм трансфера технологије, Иновациони ваучери и Програм акцелерације „Катапулт”.

Табела 3: Програми Фонда за иновациону делатност

НАЗИВ ПРОГРАМА		ЦИЉНА ГРУПА	ВИСИНА СРЕДСТАВА
Програм раног развоја		Микро и мала предузећа до 5 године пословања и тимови	До 80.000 евра/ до 70% вредности пројекта кофинансирање од стране Фонда
Програм суфинансирања иновација		Микро, мала и средња предузећа	До 300.000 евра/ до 60%, односно 70% вредности пројекта, у зависности од величине предузећа кофинансирање од стране Фонда
Програм сарадње науке и привреде		Микро, мала и средња предузећа и научноистраживачке организације (у форми конзорцијума)	До 300.000 евра/ 60% односно 70% вредности пројекта, у зависности од величине предузећа, кофинансирање од стране Фонда
Иновациони ваучери		Микро, мала и средња предузећа	До 800.000 динара/ до 60% вредности услуге кофинансира се од стране Фонда
Програм акцелерације „Катапулт“		Микро, мала и средња предузећа	До 300.000 евра
Програм трансфер технологија	Сет услуга за НИО	НИО	До 50.000 евра/ до 20.000 евра до 100% вредности пројекта, за већи износ до 70% вредности пројекта
	Доказ концепта	НИО	До 20.000 евра/ 100% вредност пројекта

Програм раног развоја намењен је превасходно младим приватним предузећима која развијају технолошку иновацију која има потенцијал на тржишту и која има потенцијал за стварање нове интелектуалне својине. На овај начин се кроз обезбеђивање финансирања развоја иновативних технологија, производа и услуга са тржишном применом омогућава опстанак у критичној фази истраживања и развоја.

Програм суфинансирања иновација намењен је предузећима којима су потребна знатна финансијска средства за реализацију развојног циклуса технолошких иновација и покривање високих трошкова за пренос истраживања у комерцијално одржив производ.

Програм сарадње науке и привреде моделиран је тако да акценат ставља на подстицање предузећа из приватног сектора и научноистраживачких организација из јавног сектора да спроводе заједничке пројекте из области истраживања и развоја са циљем да стварају нове или унапреде постојеће комерцијално исплативе производе и услуге.

Иновациони ваучери су намењени предузећима да, користећи услуге научноистраживачког сектора, подигну ниво иновативности својих производа и постану конкурентнији на тржишту.

Подршка кроз Програм трансфера технологија намењена је истраживачима из НИО и може бити коришћена за израду и тестирање прототипа, заштиту интелектуалне својине, додатни развој проналазака и стручну подршку за различите аспекте комерцијализације. У оквиру овог програма, од 2019. године, доступан је и доказ концепта кроз који се нуди финансијска и пословна подршка за тестирање идеја, хипотеза или претпоставки, које би, ако се покажу технички изводљивим, представљале основу за будуће комерцијалне производе.

Фонд за иновациону делатност покренуо је 2021. године нови програм акцелерације „Катапулт“, који ће предузећима пружити менторску и финансијску подршку кроз интензивне обуке и повезивање са инвеститорима. „Катапулт“ жели да помогне иновативним предузећима оријентисаним на раст да се позиционирају на глобалном тржишту, као и да побољшају своје пословне капацитете у развоју помоћу којих ће повећати могућност привлачења приватних инвестиција. Средства за реализацију „Катапулт“ програма у укупном износу од 7 милиона евра до 2024. године, обезбеђена су на основу споразума о зајму Републике Србије (Министарство просвете, науке и технолошког развоја) и Светске банке кроз „Пројекат акцелерације иновација и подстицање раста предузетништва у Републици Србији“ који је посвећен јачању иновативног предузетништва и научних истраживања у Србији.

Осим наведених програма, Фонд за иновациону делатност је, с обзиром на околности и свакодневни развој ситуације изазване пандемијом корона вируса, реализовао у 2020. години позив за микро, мала и средња предузећа са већ развијеним прототипима, производима, услугама и технологијама који у кратком временском периоду могу бити доступни за примену у сузбијању последица насталих пандемијом. Максимални износ финансирања у оквиру овог јавног позива је био 6 милиона динара по појединачном пројекту, с тим што суфинансирање од стране Фонда је износило од 85% укупних трошкова пројекта.

Осим наведеног, Фонд у име Републике Србије предузима активности у вези са функционисањем Фонда за иновативна предузећа (*ENIF*) у оквиру Програма за развој

предузећа и иновација Западног Балкана. Фонд за иновативна предузећа је први фонд ризичног капитала за финансирање иновативних малих и средњих предузећа у почетној фази развоја на Западном Балкану.

Табела 4: Резултати Фонда за иновациону делатност од 2011. до септембра 2021. године

НАЗИВ ПРОГРАМА	Број поднетих пријава пројеката	Број пројеката одобрених за финансирање	Укупна вредност пројеката одобрених за финансирање (у €)	Укупан износ суфинансирања од стране Фонда (у €)
Програм раног развоја	1.421	175	17.344.588	13.048.446
Програм суфинансирања иновација	435	50	19.791.360	12.109.340
Програм сарадње науке и привреде	279	48	17.784.473	11.722.269
Иновациони ваучери	973	843	5.746.735	4.100.471
Програм трансфера технологије	36	27	580.350	580.350
Доказ концепта	521	93	1.752.077	1.752.077
Цовид-19	229	12	552.793	468.907
УКУПНО	3.894	1.248	63.552.376	43.781.860

У периоду од оснивања па до данас, Фонд за иновациону делатност је финансирао укупно 1.248 пројекта, у оквиру програма чија је структура дата у Табели 4, при чему улагање Фонда износи 43,7 милиона евра.

Фонд за иновациону делатност је успоставио систем мониторинга и евалуације, према коме прати резултате подржаних пројеката кроз успостављене програме. Кроз систем мониторинга и евалуације, Фонд за иновациону делатност је дефинисао алате за прикупљање података о улазима и резултатима и то су портал за подношење пријава пројеката, извештаји корисника средстава, званични регистри (Агенција за привредне регистре – Регистар привредних друштава и Регистар финансијских извештаја) и анкете. Иначе, корисници средстава су у обавези пет година након завршетка финансирања пројекта да достављају информације о резултатима реализованог пројекта. У Табели 5 представљени су основни резултати пројеката које је Фонд финансирао у протеклом периоду, закључно са 31. децембром 2020. године.

Табела 5. Преглед остварених резултата финансираних пројеката по програмима

ПРОГРАМ	Број корисника средстава који су развили производе/услуге	Број развијених производа/слуга	Број корисника средстава који су комерцијализовали производе	Број комерцијализованих производа	Укупно остварени приход од комерцијализације (ЕУР)
Програм раног развоја	108	173	42	61	2.229.940
Програм суфинансирања иновација	26	51	16	36	2.490.104
Програм сарадње науке и привреде	24	70	12	26	7.224.300
УКУПНО	158	294	70	123	11.944.344

(закључно са 30.12.2020. године)*

*На крају 2020. године, укупан број пројеката одобрених за финансирање за наведене програма је био 227, од чега је за 113 завршена имплементација, а 74 су били у имплементацији, а за 5 пројекта је прекинута реализација.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Два кључна закона која уређују ову област су Закон о иновационој делатности и Закон о науци и истраживањима. Закон о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/10 и 55/13) тренутно уређује област иновација, али не препознаје стартапе и нове облике финансирања иновација. У Закону о науци и истраживањима („Службени гласник РС”, број 49/19), међу циљевима реализације научно-истраживачке делатности, предвиђена је подршка стварању иновација за привреду, трансферу технологија и јачању инжењерских капацитета, са циљем стварања предности на глобалном тржишту као и промоција предузетништва.

Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године, са мотом „Моћ знања” („Службени гласник РС”, број 10/21) представља стратешки инструмент за унапређење квалитета живота грађана Србије помоћу науке и технолошког развоја, чији је општи циљ да у наведеном периоду применом мера и активности допринесе убрзаном развоју Републике Србије кроз унапређење квалитета и ефикасности науке, технолошког развоја и иновација. Стратегија препознаје знање и иновације као поуздан темељ за будући економски напредак и раст стандарда грађана, развој образовања и очување здравља, безбедности и националног идентитета у Републици Србији. Како би се створили предуслови за подизање нивоа технолошке спремности од основних идеја до готових производа и услуга потребно је прилагодити постојећи законски оквир у Републици Србији динамичним глобалним променама у оквиру иновационог сектора, што се односи на прилагођавање постојећег система новим облицима инфраструктурне и друге подршке. Ово се постиже кроз подршку субјектима иновационе делатности који су дефинисани новим предлогом закона као субјекти националног иновационог система, као и кроз стимулативне мере сарадње привреде и науке.

Стратегија паметне специјализације у Републици Србији за период од 2020. до 2027. године („Службени гласник РС”, број 21/20) дефинише циљеве тако да кроз процес паметне специјализације усмерава развој Републике Србије ка томе да буде препозната као земља паметних и креативних људи, висококонкурентна у свету по својим производима и услугама који су резултат иновација изграђених на знању, креативности и партнерствима домаћег екосистема у областима одрживе високотехнолошке производње хране високе додате вредности за будућност, софистицираних софтверских решења за глобално тржиште, производних процеса и машина будућности, креативних решења са високим степеном међусекторски интегрисаних индустријских и пословних решења и иновација. Стратегија дефинише четири приоритетне области: (1) Храна за будућност, (2) Информационо-комуникационе технологије, (3) Машине и производни процеси будућности и (4) Креативне индустрије. Специфичности остварења ових циљева произашле су током Процеса предузетничког откривања. Стратегија паметне специјализације је у директној вези са низом стратешких документа из области науке и иновација, која су урађена у претходном периоду и представља полазиште за разумевање постојећег стања.

Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020–2025. године („Службени гласник РС”, број 96/19) донета је у децембру 2019. године. Општи циљ Стратегије је употреба вештачке интелигенције у функцији економског раста, запошљавања и квалитетнијег живота. Стратегија вештачке интелигенције дефинише правац развоја, циљеве чија је имплементација потребна како би се постигло унапређење у овој области, као и да се успоставе јасне, мерљиве и конкретне мере чија ће реализација допринети развоју вештачке интелигенције за све секторе у Републици Србији. Посебни стратешки циљ „Развој науке и иновација у области вештачке интелигенције и њених примена” констатује да се област вештачке интелигенције налази у фази развоја када се у индустријској пракси неретко срећу проблеми за чије је решавање потребан научноистраживачки приступ. Због тога се знатан део истраживања преноси у индустрију, али је и индустрији све више потребна интензивна сарадња са универзитетима и институтима, као примарним носиоцима научноистраживачког кадра. Предуслови за успешан пренос истраживања у индустрију су и снажна индустрија високих технологија отворена за иновације, као и квалитетна комуникација истраживачких сектора привредних субјеката које послују у Републици Србији са научноистраживачким организацијама. Стратешки правац развоја вештачке интелигенције саставни је део иновационе делатности, због чега се очекује да ће примена новог Закона о иновационој делатности допринети остваривању општег и посебних циљева ове Стратегије.

Осим наведених, Стратегија индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године („Службени гласник РС”, бр. 35/20) као стратешке области интервенције идентификује иновације, дигиталну трансформацију и раст инвестиција. Препознавањем стартап компанија, нова законска решења ће доприносити достизању циљева и имплементацији Стратегије индустријске политике.

Стратегијом развоја образовања и васпитања до 2030. године („Службени гласник РС”, број 63/21) предвиђено је оснивање Фонда за подстицање високо технолошког предузетништва, што ће подразумевати финансирање оснивања инкубатора, *spin-off* компанија, центара за трансфер технологија, центара за интелектуалну својину чији ће се

рад континуирано пратити и вредновати. На високошколским установама планирано је оснивање организационих јединица које ће се бавити иновацијама и трансфером технологија, као што су креативни центри и центри за трансфер технологија. Центри ће поменуте задатке реализовати кроз организацију програма обука за развој креативног размишљања и стицање предузетничких вештина, организацију и промоцију волонтерских програма, организацију кампања отворених иновација у сарадњи са предузећима, организацију такмичења за најбољу студентску идеју, кроз подршку корисницима центра у развоју идеја и њиховој валидацији, кроз помоћ студентима и ученицима у коришћењу опреме и софтвера у прототипској радионици центра, односно стварању и развијању идеје о покретању сопственог посла кроз оснивање стартапа, односно помоћ истраживачима у оснивању спиноф компанија за комерцијализацију истраживачких резултата. Такође, планирано је и повећање учешћа садржаја који се односе на предузетништво у студијске програме. С обзиром на то да се овом стратегијом креира нова и подстиче развој постојеће инфраструктуре, ширење схватања субјеката иновационе инфраструктуре и на организације подршке стартапима осигурава се да сви актери националног иновационог система буду једнако препознати у релевантном законском оквиру.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема. Која промена се предлаже? Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Општи проблем у иновационој делатности на територији Републике Србије и у ширем региону јесте недовољан степен конверзије остварених научноистраживачких резултата у додатну вредност за привреду, државу и друштво у целини, односно недовољни капацитети за трансфер технологије. Показатељ слабих резултата јесте број лиценцих уговора између носиоца иновационе делатности и привреде. У протекле четири године укупан број лиценцих уговора кроз програм ТТФ Фонда за иновациону делатност је био свега три. Анализом важећег Закона о иновационој делатности уочене су могућности за побољшање у одређеним сегментима и прилагођавање законског оквира глобалним токовима у области иновационе делатности. Наиме, новим предлогом Закона о иновационој делатности предмет је прецизније уређен, те су наведена четири кључна питања која Закон регулише, а то су субјекти националног иновационог система; организације и надлежности Фонда за иновациону делатност; финансирање иновационе делатности и економске подстицајне мере и регистар субјеката националног иновационог система.

Појмовник важећег Закона о иновационој делатности садржао је широке дефиниције и одређене појмове који касније, кроз текст Закона, нису разрађивани, што је предлогом новог Закона прецизно и једноставно уређено.

Корисници државних подстицајних мера и буџетских средстава за развој иновационе делатности према важећем Закону могли су бити само субјекти уписани у регистар. Предлогом новог Закона оваква законска формулација је изостављена, тако да корисници државних подстицајних мера и буџетских средстава за развој иновационе делатности не морају бити уписани у регистар.

Када су у питању субјекти иновационе делатности, важећи Закон о иновационој делатности предвиђао је, између осталих, постојање технолошких привредних друштава као и постојање организација за подстицај иновационих активности у приоритетној области науке и технологије и центара за трансфер технологија. Слабост постојећег система огледа се управо кроз предвиђање постојања ова три субјекта будући да у регистру иновационе делатности постоји уписано само једно технолошко привредно друштво, док организација за подстицај иновационих активности у приоритетној области науке и технологије и центара за трансфер технологија уопште нема у регистру. С обзиром на то да ови субјекти нису заживели у пракси, нови предлог Закона о иновационој делатности не предвиђа наведене субјекте као такве, али оставља могућност за упис било ког правног или физичког лица у регистар субјеката националног иновационог система.

Још једна од слабости важећег Закона представља и глава која се тиче права интелектуалне својине. Уочена слабост превазиђена је новим Предлогом закона кроз истицање значаја управљања интелектуалном својином насталом у оквиру научноистраживачке организације, уз усклађивање са прописима који регулишу ту област.

Унапређења која нови предлог Закона доноси односе се на: дефинисање субјеката иновационе делатности, предвиђено је успостављање мреже научно-технолошких паркова као саветодавног тела, унапређење пословања Фонда за иновациону делатност, реформу регистра иновационе делатности, формализовано давање сагласности на годишњи програм рада корисника субвенција повезаних са иновационом делатношћу, истицање значаја управљања интелектуалном својином насталом у оквиру научноистраживачке организације, уз усклађивање са прописима који регулишу ту област, препознавање улоге и значаја стартапа као и спинофа основаних из научноистраживачких организација са циљем комерцијалне експлоатације иновација. Новим предлогом Закона о иновационој делатности створен је законски основ за нове програме Фонда за иновациону делатност, а у оквиру пословања Фонда за иновациону делатност проширене су надлежности што се односи ина вођење јединственог регистра националног иновационог система.

Важећи закон о иновационој делатности ступио је на снагу 2013. године, у периоду у којем је пословни амбијент био другачији него што је данас. У међувремену је усвојено више планских докумената којима се дефинише правац развоја, усвојен је нови Закон о науци и истраживањима („Службени гласник РС”, број 49/19), којим се обезбеђује институционално финансирање института, оснаживање института од националног значаја, механизам за оснивање нових институција, ефикасније праћење и оцена рада института, ефикаснији рад тела и комисија (ефикаснији поступак избора у научна звања); побољшање ефикасности алокације и употребе свих научноистраживачких и развојних ресурса; изградња и даљи развој иновативног друштва заснованог на знању, а усвојен је и Закон о Фонду за науку Републике Србије („Службени гласник РС”, број 95/18) чиме је реализован један од стратешких циљева из области науке и истраживања у подстицају изврности и релевантности научних истраживања у Републици Србији, кроз пројектно финансирање. У протеклом периоду, основане су неке од нових институција, док су постојеће унапредиле свој рад пружајући тако квалитетну основу за даљи развој научноистраживачког и иновационог система: новоосновани Фонд за науку Републике

Србије, носилац у пружању подршке научноистраживачкој делатности; Фонд за иновациону делатност, са примарном улогом подршке иновационој делатности као и обезбеђивања и управљања финансијским средствима за подстицање иновација; Научно-технолошки парк Београд, који уз новоосноване паркове у Чачку, Нишу и Новом Саду чини јединствену мрежу НТП са перспективом даљег ширења кроз оснивање нових чланова; Центар за промоцију науке, важан чинилац, како на националном тако и на међународном нивоу, у настојању да науку учини доступном и препознатом од стране стручне и шире јавности; Институту од националног значаја за Републику Србију; оснивање нових института. Чланом 10. став 2. тачка 7. Закона о Фонду за науку Републике Србије („Службени гласник РС”, број 95/18) дефинисан је програм Иновације као програм сарадње са привредом реализован у сарадњи са Фондом за иновациону делатност и другим привредним субјектима. Овај програм има за циљ реализацију пројеката са учешћем партнера из привредног сектора и са обавезном непосредном применом резултата истраживања.

Наведене активности допринеле су развоју новог пословног амбијента у којем је истакнута неопходност сарадње науке и привреде, што је условило прилагођавање тренутног законског оквира у области иновација. У том смислу, уочена је потреба за доношењем новог закона којим ће се на системски начин омогућити да се боље искористе развојне могућности у погледу иновација, што ће помоћи прелазак Републике Србије из економије у развоју у развијену економију. Нови предлог Закона којим се регулише иновациона делатност представља модеран закон који свој садржај ставља у функцију ефикасног националног система иновација.

При разматрању других могућности за испуњавање описаних циљева у вези са иновационом делатношћу утврђено је да ове проблеме није могуће решити без прописивања новог законског оквира, будући да предметне измене није било могуће увести без системске промене.

5) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Предложене промене утицаће на субјекте националног иновационог система, односно иновативне субјекте, субјекте иновационе инфраструктуре, инвеститоре у иновациону делатност, као и на научноистраживачке организације и сва остала правна и физичка лица која се баве иновационом делатношћу.

6) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Главни циљ политике Европске уније у области науке, истраживања и иновација је јачање научног и технолошког система као једног од кључних чинилаца одрживог привредног развоја чиме се обезбеђује квалитетан оквир за спровођење научних истраживања и развој иновација, док се последично тежи подстицању конкурентности и

раста привредних активности. Република Србија, као земља кандидат за чланство у Европској унији и у области науке, истраживања и иновација спроводи потребне реформе и активности како би се прикључила Европском истраживачком простору (ЕРА). Република Србија је 2008. године потписала Споразум о стабилизацији и придруживању са Европском унијом према којем је предвиђена обавеза Републике Србије да домаће законодавство усклади са правним тековинама Европске уније. Приликом израде новог предлога Закона о иновационој делатности коришћени су примери добре европске праксе. Један од тих примера је Словенија, која је свој национални иновациони систем развила умрежавањем истраживања, развоја и иновација, применом различитих мера подршке привредним субјектима и подршку предузетништву. Овај систем пружа снажну подршку развоју стартап екосистема, уз активне напоре јавног сектора да побољша прописе и осигура да предузетници имају боље услове за иновације, уз олакшавање процедура страним инвеститорима.

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (Одговором на ово питање дефинише се општи циљ). На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих циљева?**

Општи циљ овог закона је унапређење услова за развој иновационе делатности у Републици Србији.

Показатељи у области иновационог система који су узети у обзир приликом израде предлога новог Закона о иновационој делатности и који ће се и убудуће узимати у обзир приликом утврђивања остварености напретка су Глобални индекс иновативности, Сумарни индекс иновативности (European Innovation Scoreboard), показатељи из Извештаја о стању у науци Националног савета за научни и технолошки развој, као и показатељи из извештаја „Global Startup Ecosystem Report”, које спроводи "Startup Genome".

Примена новог Закона о иновационој делатности допринеће преласку Републике Србије из економије у развоју у развијену економију, а као извор провере може се користити Извештај Уједињених нација о класификацији држава⁴.

Кључни показатељ у остваривању општег циља јесте позиција Републике Србије према Глобалном индексу иновативности. У 2020. години Србија је рангирана на 54. месту од 132 државе. Циљ је да у наредних пет година Србија напредује најмање десет места на листи.

- 2) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?**

⁴WESP: World Economic Situation and Prospects Report, United Nations.

Према Плану рада Владе Републике Србије за 2021. годину предвиђено је доношење новог закона о иновационој делатности којим се омогућава укључивање иновационог система Републике Србије у Европски истраживачки простор и Иновациону унију, иновациони систем се усмерава према истраживањима која за резултат имају иновативне производе и процесе који подстичу привредни и друштвени развој, планира се и отклањање препрека за приступ финансијским средствима, омогућава се програмско финансирање у циклусима од једне и три године и даје се подстицај трансферу технологија у привреду.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана “*status quo*” опција?**

При разматрању других могућности за испуњавање описаних циљева у вези са иновационом делатношћу утврђено је да ове проблеме није могуће решити без прописивања новог законског оквира, будући да предметне измене није било могуће увести изменом подзаконских аката. Доношење новог закона је најбоље решење јер се на систематичан и целовит начин, уз поштовање начела правне сигурности и владавине права, уређује материја коју само законодавац може уредити, а то су пре свега дефинисање нових субјеката националног иновационог система и уређивање њихових међусобних односа у оквиру тог система и унапређење делатности Фонда за иновациону делатност. Опција *status quo* није разматрана.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?**

Предлог новог Закона о иновационој делатности је системски у смислу дефинисања праваца развоја иновационе делатности у Републици Србији. Овим предлогом Закона не предвиђају се економске мере које би се јасно могле одразити кроз јавне приходе и расходе, већ овај Закон представља основ за стварање повољног окружења за развој иновационе делатности што ће као крајњи резултат имати економски просперитет Републике Србије.

Иновациони екосистем⁵ се развија даљим улагањем у иновациону инфраструктуру и технолошко предузетништво у универзитетским центрима и регионима на територији Србије. Важећи Закон о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 18/10 и 55/13) представља институционални оквир на основу кога су успостављање организација за пружање инфраструктурне и стручне подршке иновационој делатности, односно оснивање и рад научно-технолошких паркова.

⁵Програм економских реформи за период од 2021. до 2023. године
https://www.mfin.gov.rs/upload/media/ID63iX_60f11fc3470a8.pdf

Научно-технолошки паркови који послују у Републици Србији а чији је један о суоснивача Република Србија су: Научно-технолошки парк Београд д.о.о, Београд у коме је удео Републике Србије у основном капиталу 60%; Научнотехнолошки парк Ниш д.о.о, Ниш у коме је удео Републике Србије у основном капиталу 40%; Д.о.о. Научно-технолошки парк Чачак у коме је удео Републике Србије у основном капиталу 40%; У Републици Србији послује и Научно-технолошки Нови Сад д.о.о, Нови Сад чији је оснивач Аутономна покрајина Војводина.

Научно-технолошки парк Београд д.о.о. основан је 2015. године одлуком Владе Републике Србије, као организација за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности, која у оквиру простора повереног на управљање пружа инфраструктурне и стручне услуге привредним друштвима, научноистраживачким и иновационим организацијама ради њиховог повезивања и што брже примене нових технологија, стварања и пласмана нових производа и услуга на тржишту, у циљу убрзаног технолошког развоја земље, а на основу примера добре међународне праксе у овој области. Објекат Научно-технолошког парка Београд изградила је Република Србија у оквиру пројекта „Истраживање и развој у јавном сектору“. Научно-технолошки парк Београд” д.о.о, Београд чији су оснивачи Република Србија, Град Београд и Универзитет у Београду управља објектом парка укупне површине 16.446,51 м². Укупна вредност инвестиције изградње објекта НТ парка је 14.407.656 евра. Закључком Владе Републике Србије 05 број 022-6479/2019-2 од 18. јула 2019. године, Влада је утврдила даље и будуће правце у развоју НТП Београд и усвојила програм за развој научно-технолошког парка за период 2020-2025. године.

У оквиру Пројекта проширења Научно-технолошког парка у Чачку, Влада Републике Србије је у сарадњи са Републичком дирекцијом за имовину Републике Србије у својину Републике Србије, а за потребе рада Научно-технолошког парка Чачак, прибавила објекат површине 5.240,00 м². Вредност инвестиције која се односи на објекат је 270.500.000,00 динара. Поред адаптације објекта спроведен је и поступак набавке опреме за коју је Влада, преко Министарства просвете, науке и технолошког развоја издвојила 60.000.000,00 динара. Друштву са ограниченом одговорношћу Научно-технолошки парк Чачак приступила је Република Србија 04.06.2020. године са оснивачким уделом од 40% у основном капиталу. Влада Републике Србије дана 17.12.2020. донела је Закључак бр. 022-10486/2020 којим је усвојен Програм управљања и развоја Друштва са ограниченом одговорношћу Научно-технолошки парк Чачак за период 2020-2025. године.

Основни циљ успостављања и развоја НТП Ниш је убрзани технолошки развој Региона Јужне и Источне Србије, па самим тим и Републике Србије а све у складу са примерима добре међународне праксе и искуствима НТП Београд као првог научно-технолошког парка у Србији. Улога НТП-а је да привуче домаће и стране иновативне технолошко-развојне компаније, створи услов за развој економије засноване на знању, комерцијализацији иновација насталих у процесу истраживања и развоја, поспеши извоз производа и услуга и самим тим ојача конкурентску позицију наше привреде. Комплекс Научно-технолошког парка у Нишу изграђен је средствима из кредита Европске инвестиционе банке, у оквиру финансијског уговора („Истраживање и развој у јавном сектору“), закљученим између Републике Србије и Европске инвестиционе банке („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 5/10). Вредност инвестиције,

изградње и опремања, Научно технолошког парка доо Ниш, је 12.500.000 евра. Укупна површина објекта је око 14.000 м². Поред средстава из кредита ЕИБ-а, Град Ниш пружио је административну подршку и финансирао изградњу недостајуће и унапређење постојеће инфраструктуре сопственим средствима, у вредности преко милион евра.

У оквиру Пројекта „Истраживање и развој у јавном сектору“ Република Србија је изградила објекат **Научно-технолошког парка у Новом Саду**, фаза II/1. Изграђен је објекат укупне бруто површине од 31.350 м². Укупна вредност инвестиције је 24.074.975,00 евра, што укључује и реализацију фазе II/2 изградње која је у току, и чији завршетак се очекује у другој половини 2021. године. Научно технолошки парк Нови Сад д.о.о. основан је током 2019. године Одлуком Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, у форми привредног друштва. Научно технолошки-парк Нови Сад је формално почео са радом 29.01.2020. године.

Законом о изменама закона о буџету Републике Србије за 2021. годину⁶, на разделу Министарства просвете, науке и технолошког развоја, обезбеђена су средства за финансирање Подршке реализацији интереса у иновационој делатности, као и за програмске активности и пројекте који су вези са функционисањем националног иновационог система. За наредне године, средства ће бити обезбеђена у оквиру лимита које утврди Министарство финансија на разделу Министарства просвете, науке и технолошког развоја, у складу са билансним могућностима. Такође се пројектује обезбеђивање средстава из донација, пројектних зајмова, међународне помоћи, као и из других извора у циљу спровођења наведеног акта.

Табела 6: Процењена буџетска средства из извора 01 – Општи приходи и примања из буџета до 2024. године.

Назив ПА/ПЈ	Средства буџета за 2021. годину	Лимит за 2022.	Лимит за 2023.	Лимит за 2024.	
0002	Подршка реализацији интереса у иновационој делатности	208.541.000	184.501.000	232.500.000	228.900.000
0005	Подршка раду Фонда за иновациону делатност	1.260.000.000	1.650.000.000	1.680.000.000	1.752.000.000
0011	Подршка раду Научно-технолошком парку Београд	36.000.000	33.000.000	30.000.000	27.000.000
0013	Подршка раду Фонда за науку	1.000.000.000	1.000.000.000	1.500.000.000	2.000.000.000
4004	ИПА 2018-	73.796.000	154.966.000	154.966.000	154.966.000

⁶Закон о изменама закона о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС“, бр.100/21).

Конкурентност					
5002	Научнотехнолошки парк у Новом Саду	250.000.000	230.000.000	/	/
4007	Подршка раду НТП Ниш	26.000.000	20.000.000	20.000.000	16.500.000
4008	Подршка раду НТП Чачак	10.000.000	12.000.000	10.000.000	6.000.000
7023	ИПА 2014 Сектор конкурентности	57.527.000	24.000.000	/	/
7079	ИПА 2019 Сектор конкурентности	/	262.500.000	262.500.000	262.500.000

Табела 7: Процењена средства из извора 56 – Финансијска помоћи ЕУ – Подршка иновацијама кроз финансијске инструменте Фонда за иновациону делатност (Програм раног развоја и Програм суфинасирања иновација) иновативним микро, малим и средњим предузећима

Програмске активности/Пројекти		2021	2022	2023	2024
4004	ИПА 2018-Конкурентност	220.779.000	464.896.740	464.896.740	464.896.741
7023	ИПА 2014- Сектор конкурентност	71.690.000	30.000.000	/	/
7079	ИПА 2019-Конкурентност и иновације	/	420.000.000	420.000.000	420.000.000

Уз средства одобрена из буџета, планирана су и средства по основу Споразума о зајму (Пројекат акцелерације иновација и подстицања раста предузетништва у Републици Србији) потписаног између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, (број IBRD 90290YF), у складу са Законом о потврђивању Споразума о зајму („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 3/20) и осталих извора.

Подршка реализацији интереса у иновационој делатности реализује из разлога поспешивања иновационе делатности, са циљем примене научних сазнања, техничких и технолошких знања, инвентивности и проналазаштва, у функцији стварања и реализације, у односу на постојећу техничко-технолошку основу, нових и побољшаних производа, процеса и услуга, као покретача развоја Републике Србије. Кроз ову програмску активност се врши финансирање програма трансфера знања и технологија и подстицање примене резултата научноистраживачког рада, а који доприносе реализацији иновационе политике, подстичу технопредузетништво, трансфер знања и технологија у привреду, развој и унапређење иновационог система у Републици Србији. Програмска активност се реализује у циљу пружања подршке развоју или значајној измени постојећих иновативних производа, технологија, процеса и услуга, ради подстицања примене и комерцијализације научноистраживачких резултата, као и пружање подршке коришћењу савремених технологија и изградњи иновационих организација за инфраструктурну подршку иновационој делатности. У циљу повећања применљивости резултата истраживања овом програмском активношћу се подржава формирање, развој и рад нових, малих и средњих иновативних предузећа, који треба да створе оптималне услове

за рад новоформианих предузећа у фази инкубације и научно технолошких паркова који треба да обезбеде оптималне услове за рад пословних инкубатора, истраживачко развојних центара, развојно производних центара, иновативних предузећа и др.

Програмска активност *Подршка раду Фонду за иновациону делатност* односи се на припреме, реализације и развоја програма, пројеката и других активности у области спровођења иновационе политике, а посебно стручних и других послова у вези са прибављањем средстава Фонда за иновациону делатност; управљања тим средствима и њиховим коришћењем; подстицања, успостављања и остваривања сарадње са међународним финансијским институцијама; посредовања у вези финансирања иновационе делатности из средстава међународних организација и финансијских институција.

Програмска активност *Подршка раду Научно-технолошког парка Београд* као првом функционалном наунотехнолошком парку у Србији усмерена је ка убрзаном технолошком развоју земље, а у складу са добром међународном праксом. НТП Београд има улогу да привуче иновативне, технолошко развојне компаније (домаће и стране) и створи услове за развој економије засноване на знању, тј. комерцијализацију иновација насталих у процесу истраживања и развоја, и на тај начин поспеши извоз производа и услуга са додатном вредношћу и самим тим ојача конкурентску позицију наше привреде.

Кроз програмску активност *Подршка раду Фонда за науку* спроводи се финансирање научноистраживачких програма кроз успостављен нов административни и компетитивни систем финансирања научних пројеката. Фонд подржава истраживачке и развојне пројекте кроз научну и технолошку сарадњу.

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката? Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин? Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин? Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодавца?**

Увођењем јединственог регистра субјеката националног иновационог система отвара се прилика свим субјектима националног иновационог система да се на добровољној основи у њега упишу што ће омогућити да се без додатних процедура легитимишу пред државним органима (и другим субјектима – пре свега инвеститорима). У следећем кораку ће надлежни органи Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, као и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима, моћи да искористи податке из предметног регистра како би се на једноставан начин подржали субјекте националног иновационог система, укључујући стартапе.

Кроз институционалну и финансијску подршку иновативних компанија и омогућавање сарадње са домаћим институтима и светским стручњацима прошириће се постојећи иновациони потенцијали, што је предуслов за јачање конкурентности српске привреде и постизање високих стопа привредног раста.

Са обзиром на то да нови Предлог закона о иновационој делатности уређује иновациону делатност на системски начин на територији Републике Србије не може се рећи да постоји утицај на конкурентност привредних субјеката на домаћем тржишту, будући да они представљају једну целину. Креирање повољног амбијента за развој иновационе делатности у Републици Србији као главни циљ новог Предлога закона за крајњи резултат треба да има подизање конкурентности иновативних привредних субјеката из Републике Србије и отварање могућности за њихово препознавање на иностраном тржишту.

Унапређењем законског оквира у овој области створиће се предуслови за даљи развој финансијских механизма подршке. Континуирана примена механизма за јачање иновационог потенцијала привреде и науке подстиче развој производа и технологија високе додате вредности, који ће бити глобално препознати. Спровођење ових мера допринеће унапређењу конкурентске позиције Републике Србије на европском тржишту.

Креирање повољног амбијента за развој иновационе делатности не може бити ограничена на одређена тржишта и специфичне привредне субјекте. У том смислу, Предлогом новог Закона о иновационој делатности предвиђено је да се у национални регистар иновационих субјеката може уписати било које правно или физичко лице које се бави иновативном делатношћу. Узимајући наведено у обзир, поштују се принципи слободног тржишта, те се може рећи да Предлог новог Закона о иновационој делатности не нарушава услове конкуренције у Републици Србији.

Свака квалитативна промена која се огледа у развоју иновационе делатности привредних субјеката који се баве иновацијама последично отвара могућности за нова радна места. Предлог новог Закона о иновационој делатности одразиће се и кроз позитиван ефекат на повећање запослености и то кроз допринос стварању дугорочно одрживих и одговарајуће плаћених висококвалификованих радних места.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

У складу са националном Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године, са мотом „Моћ знања” („Службени гласник РС”, број 10/2021), нове технологије и иновације имају потенцијал да у кратком периоду од само неколико година у потпуности измене тржишне услове, начин комуникације, саобраћаја и трговине, да створе нове потребе и животне навике. Овакве технологије деле свет на две категорије – на оне који је развијају, користе и успешно се прилагођавају променама, и на оне који не успевају да премосте новонастали технолошки и друштвени јаз. Наука и технологија очигледно играју важну улогу у припремању одговора на такве изазове. Управо кризе каква је пандемија КОВИД-19, кад су друштва најслабија, а

неопходност откривања и примене научног знања израженија него иначе, показују исправност уверења да је снага једног друштва сразмерна знању којим располаже. Наука би требало да прошири фонд знања и технологија које нам могу помоћи у суочавању са проблемима које је немогуће предвидети, али ће се појављивати у будућности. Република Србија препознаје ове глобалне токове и тежи оснаживању научноистраживачких институција, људских ресурса и административних оквира, како би довела до жељеног стања у коме ће бити оспособљена за брз и ефикасан одговор на друштвене изазове. Нови Предлог закона о иновационој делатности планиран је у духу идеје да Република Србија буде друштво које успешно одговара на друштвене изазове, користећи ресурсе националног иновационог система. Стварање повољног окружења за развој иновационе делатности утицаће на целокупни економски раст Републике Србије што ће се индиректно одразити на благостање свих грађана Републике Србије. Такође, нови Предлог закона о иновационој делатности предвиђа да било које физичко или правно лице које се бави иновационом делатношћу може бити препознато као субјекат националног иновационог система.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Какве се организационе, управљачке или институционалне промене уводе као последица увођења нових регистара?

Важећим Законом о иновационој делатности успостављен је регистар иновационе делатности који се води у оквиру Групе за национални иновациони систем при Сектору за технолошки развој, трансфер технологија и иновациони систем у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Поступак уписа у регистар регулисан је Правилником о условима за упис у Регистар иновационе делатности и за брисање из Регистра („Службени гласник РС“, број 16/11 и 39/21) као и Правилником о облику, садржају и начину вођења Регистра иновационе делатности („Службени гласник РС“, број 16/11). Предлогом новог Закона предвиђено је да се послови вођења постојећег регистра воде у оквиру Фонда за иновациону делатност. Вођење регистра ће бити у надлежности Сектора за правне и економске послове у оквиру Фонда за иновациону делатност. За успостављање новог регистра потребна су издвајања додатних средстава, будући да Фонд за иновациону делатност преузима нову функцију, која при том превазилази оквире сада постојећег Регистра. Законом је предвиђена могућност реализације нових програма Фонда за иновациону делатност. Ови програми биће реализовани у оквиру Сектора за управљање програмима.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета? Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у ком временском периоду је то потребно спровести?

Постојећи Закон о иновационој делатности не уређује иновациони систем Републике Србије на начин који изискује ангажовање капацитета јавне управе, осим у делу који се тиче вођења Регистра иновационих субјеката. Нови Предлог закона о иновационој делатности предвиђа да вођење регистра прелази из круга послова Министарства просвете, науке и технолошког развоја Фонду за иновациону делатност те питање капацитета јавне управе и одређених мера за њихово побољшање није релевантно.

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна? Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?**

Ефикасност трансфера технологије зависи од квалитета научних резултата и тачне и благовремене селекције оних резултата који имају потенцијал да прерасту у технологије. Као ризик је идентификован недостатак квалификованих кадрова да квалитетно обављају селекцију, послове заштите интелектуалне својине, послове комуникације са привредом и послове комерцијализације. Да би трансфер технологија био успешан, потребна је свеобухватна и континуирана обука научноистраживачког кадра о основним принципима овог поступка. Са друге стране, директна комуникација са привредом захтева ангажовање стручњака који разумеју потребе тржишта и који су способни да обезбеде додатно финансирање за развој и комерцијализацију технологија.

Предлогом новог Закона је предвиђено успостављање мреже научно-технолошких паркова, као саветодавног тела. Како се ради о потпуно новом приступу умрежавања субјеката иновационе инфраструктуре реалан ризик представља степен потреба јединица локалних самоуправа и стратешких праваца дефинисаних на републичком нивоу.

Са циљем постизања боље сарадње са приватним сектором, планира се да Регистар субјеката националног иновационог система води Фонд за иновациону делатност, који има највише искуства у пружању подршке субјектима иновационе инфраструктуре из приватног сектора, што креира потенцијални изазов у усклађивању рада Фонда, у организационом и функционалном смислу.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство просвете, науке и технолошког развоја

2. Назив прописа

Предлог закона о иновационој делатности
Draft Innovation Law

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа:

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума:

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

-

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

-

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

-

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

-

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и /или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који

произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?
НЕ

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?
НЕ

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.
НЕ